

Byla C-339/22**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį santrauka****Gavimo data:**

2022 m. gegužės 24 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Švedija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. gegužės 24 d.

Apeliantas:

BSH Hausgeräte GmbH

Kita apeliacinio proceso šalis:

Aktiebolaget Electrolux

Pagrindinės bylos dalykas

BSH Hausgeräte GmbH (BSH) yra Europos patento EP 1 434 512, susijusio su dulkių siurbliu, turėtojas. Patentas buvo patvirtintas Austrijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Jungtinėje Karalystėje, Graikijoje, Italijoje, Nyderlanduose, Švedijoje ir Turkijoje. *Aktiebolaget Electrolux* (*Electrolux*) buveinė, t. y. registruotasis biuras, yra Švedijoje, be to, ji turi patronuojamųjų įmonių įvairiose kitose valstybėse narėse, pvz., Vokietijoje. Dėl nagrinėjamo patento tarp BSH *Electrolux* grupės įmonių kilo daugybė ginčų. Be kita ko, *Electrolux* patronuojamosios įmonės prašymu 2020 m. Vokietijos teismas Vokietijoje patvirtintą patentą pripažino negaliojančiu. Teismo sprendimas buvo apskūstas.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Pagal SESV 267 straipsnį pateiktas prašymas išaiškinti 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir

teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 24 straipsnio 4 dalį.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 24 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama kaip reiškianti, kad frazė „[nagrinėjant] ieškinius, susijusius su patentų <...> registravimu arba galiojimu, neatsižvelgiant į tai, ar šis klausimas iškeltas pareiškiant ieškinį ar prieštaravimą“, reiškia, kad nacionalinis teismas, kuris pagal šio reglamento 4 straipsnio 1 dalį paskelbė turintis jurisdikciją nagrinėti su patento pažeidimu susijusį ginčą, nebeturi jurisdikcijos nagrinėti pažeidimo klausimą, jeigu atsakovas pareiškia, kad nagrinėjamas patentas negalioja arba ar nuostatą reikia aiškinti, kaip reiškiančią, kad nacionalinis teismas paprasčiausiai neturi jurisdikcijos nagrinėti atsakovo argumento dėl negaliojimo?

2. Ar atsakymui į pirmąjį klausimą turi įtakos tai, ar nacionalinėje teisėje yra nuostatų, panašių į tas, kurios nustatytos *Patentlagen* (Patentų įstatymas, toliau – *Patentlagen*) 61 straipsnio antroje pastraipoje, ir tai reiškia, kad, norint pažeidimo byloje nagrinėti atsakovo argumentą dėl negaliojimo, atsakovas privalo pareikšti atskirą ieškinį dėl negaliojimo?

3. Ar reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama kaip taikytina trečiosios šalies teismui ir, būtent šioje byloje, kaip suteikianti išimtinę jurisdikciją Turkijos teismui dėl tos Europos patento dalies, kuri šioje šalyje buvo patvirtinta?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos

Reglamento Nr. 1215/2012 4 straipsnio 1 dalis, 24 straipsnio 4 dalis ir 27 straipsnis.

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos

Patentlagen (1967:837) 61 straipsnio antra pastraipa

„Jei pareiškiamas ieškinyje dėl patento pažeidimo ir asmuo, kurio atžvilgiu pareikštas ieškinyje, remiasi patento negaliojimu, negaliojimo klausimas gali būti nagrinėjamas tik pareiškus atitinkamą ieškinį. Teismas įpareigoja šalį, teigiančią, kad patentas negalioja, pareikšti tokį ieškinį per konkretų terminą.“

Patentlagen 61 straipsnio antra pastraipa reiškia, kad atsakovas privalo pareikšti atskirą ieškinį dėl patento pripažinimo negaliojančiu. Jeigu Švedijos teismas turi jurisdikciją nagrinėti ieškinį dėl negaliojimo, t. y. jei jis yra susijęs su Švedijos patentu, jis dažnai nagrinėjamas toje pačioje byloje kaip ieškinyje dėl pažeidimo.

Remiantis bendrosiomis Švedijos procesinės teisės taisyklėmis, ieškinys dėl pažeidimo gali būti sustabdytas iki bus išnagrinėtas ieškinys dėl negaliojimo.

Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 2020 m. vasario 3 d. BSH Švedijoje pareiškė ieškinį *Patent- och marknadsdomstolen* (Patentų ir rinkos teismas), kuriame atsakovas buvo *Electrolux* ir, be kita ko, tvirtino, kad *Electrolux* turėtų būti uždrausta naudoti patentuotą išradimą visose pirmiau minėtose valstybėse ir įpareigota sumokėti pagrįstą kompensaciją už neteisėtą naudojimą. BSH taip pat reikalavo sumokėti kompensaciją už papildomą žalą, kurią sukėlė *Electrolux* tariamas patento pažeidimas.
- 2 Gindamasi *Electrolux* ginčijo visus BSH pareikštus reikalavimus. Savo ruožtu *Electrolux* tvirtino, kad Patentų ir rinkos teismas turėjo atmesti BSH pareikštą ieškinį dėl EP 1 434 512 dalių Austrijos, Vokietijos, Ispanijos, Prancūzijos, Jungtinės Karalystės, Graikijos, Italijos, Nyderlandų ir Turkijos atžvilgiu (užsienio patentai), t. y. visą BSH pareikštą ieškinį, išskyrus reikalavimus, susijusius su Švedijoje patvirtinta Europos patento dalimi.
- 3 *Electrolux* savo argumentuose dėl poreikio atmesti ieškinį visų pirma nurodė, kad užsienio patentai negalioja ir kad dėl šios priežasties Švedijos teismas neturi jurisdikcijos nagrinėti ieškinių dėl pažeidimo, susijusių su šiais patentais. BSH ginčijo teiginį, kad ieškinį reikėtų atmesti.
- 4 2020 m. gruodžio 21 d. sprendimu Patentų ir rinkos teismas atmetė BSH pareikštą ieškinį dėl EP 1 434 512 patentų, patvirtintų Austrijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Jungtinėje Karalystėje, Graikijoje, Italijoje, Nyderlanduose ir Turkijoje (užsienio patentai), pažeidimo, remdamasis tuo, kad kitų valstybių teismai turi išimtinę jurisdikciją nagrinėti tose valstybėse patvirtintų patentų galiojimą, o tai reiškia, kad pagal reglamento „Briuselis I“ 27 straipsnį Patentų ir rinkos teismas turėtų paskelbti, kad jis neturi jurisdikcijos nagrinėti BSH pareikšto ieškinių dalies dėl EP 1 434 512 patentų, patvirtintų Austrijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Jungtinėje Karalystėje, Graikijoje, Italijoje ir Nyderlanduose, pažeidimo. Kadangi reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalis gali būti laikoma kaip reiškianti tarptautiniu lygmeniu patvirtintą jurisdikcijos principą, teismas taip pat neturi jurisdikcijos nagrinėti ieškinių, susijusių su Turkijoje patvirtinto EP 1 434 512 patento pažeidimu, dalies.
- 5 BSH apskundė Patentų ir rinkos teismo sprendimą ir tiek, kiek tai tinkama, prašė, kad *Patent- och marknadsöverdomstolen* (Patentų ir rinkos apeliacinis teismas, Švedija), pakeisdamas žemesnės instancijos teismo sprendimą, atmetų *Electrolux* prašymą atmesti BSH ieškinį dėl EP 1 434 512 dalių, susijusių su Austrija, Vokietija, Ispanija, Prancūzija, Jungtine Karalyste, Graikija, Italija, Nyderlandais ir Turkija. Dėl Švedijos teismo jurisdikcijos BSH rėmėsi tais pačiais argumentais kaip ir Patentų ir rinkos teismas. *Electrolux* ginčijo bet kokį Patentų ir rinkos

teismo sprendimo pakeitimą ir pritarė faktinėms aplinkybėms, kuriomis buvo remiamasi pagrindžiant jo prašymą atmesti ieškinį.

Esminiai pagrindinės bylos šalių argumentai

- 6 *Electrolux* dėl Švedijos teismų jurisdikcijos pateikė šiuos argumentus. Pagal 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (reglamentas „Briuselis I“) 24 straipsnio 4 dalį valstybės narės, kurioje buvo įregistruotas patentas, teismai turi išimtinę jurisdikciją nagrinėti bylą, susijusią su tokio patento registracija ar galiojimu, neatsižvelgiant į tai, ar šis klausimas keliamas pareiškiant ieškinį ar pateikiant atsakovo argumentus. Prieš išdėstant reglamentą „Briuselis I“ nauja redakcija, buvo pasiūlyta pažeidimo byloje atsakovui iškėlus negaliojimo klausimą teismui paprasčiausiai būtų suteikta galimybė sustabdyti pažeidimo bylą. Vis dėlto šiam pasiūlymui nepritarė teisės aktų leidėjas, kuris veikia nusprenė kodifikuoti 2006 m. liepos 13 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą *GAT*, C-4/03, EU:C:2006:457. Ieškinys dėl pažeidimo negali būti atskiras nuo negaliojimo klausimo, kai tas klausimas iškeliamas, nes klausimas dėl atsakomybės suponuoja galiojančio patento pažeidimą. Taigi BSH pareikštas ieškinys dėl užsienio patentų pažeidimo turi būti atmestas, nes *Electrolux* iškėlus klausimą dėl negaliojimo, Švedijos teismas neturi jurisdikcijos nagrinėti šių patentų pažeidimo.
- 7 Be to, *Electrolux* pateikia toliau išdėstytus argumentus. Švedijos *Patentlagen* (1967:837) 61 straipsnio antros pastraipos nuostata, pagal kurią klausimas dėl negaliojimo gali būti nagrinėjamas tik šiuo tikslu pareiškus ieškinį, taikoma Švedijos patentams. Vis dėlto tai nereiškia, kad atsakovui, atsižvelgiant į atsakovo nurodytą pagrindą ieškinyje dėl pažeidimo, neleidžiama ginčyti fakto, kad Švedijoje suteiktas arba patvirtintas patentas negalioja. Tai paprasčiausiai reiškia, kad ieškinys dėl pripažinimo negaliojančiu taip pat turi būti pareikštas tam, kad į atsakovo argumentus būtų galima atsižvelgti nagrinėjant ieškinį dėl pažeidimo. Toje nuostatoje ar bet kuriame kitame Švedijos procesiniame teisės akte nėra jokio draudimo teismui atsižvelgti į atsakovo argumentus dėl užsienio patento negaliojimo. Pagal 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 864/2007 dėl nesutartinėms prievolėms taikytinos teisės (reglamentas „Roma II“) 8 straipsnį Švedijos teisė netaikoma užsienio patentams. Pagal analogiją taip pat negalima taikyti *Patentlagen* procesinių nuostatų užsienio patentams. Analogiško prašymo negalima pateikti tol, kol teismas nenustatė, kad jis turi jurisdikciją nagrinėti bylą. Taigi tokių nuostatų negalima taikyti siekiant nustatyti jurisdikciją. BSH niekas nedraudžia pradėti pažeidimo bylos valstybėse, kuriose buvo patvirtinti patentai. BSH teisinė padėtis jokiais požiūriais nėra nepalanki, nes Švedijoje negali būti nagrinėjami ieškiniai dėl užsienio patentų pažeidimo. Be to, net prieš iškeldama šią bylą, BSH žinojo, kad patentų galiojimas buvo ginčijamas.

- 8 BSH iš esmės pateikė toliau išvardytus argumentus dėl jurisdikcijos. Pagal reglamento „Briuselis I“ 4 straipsnio 1 dalį byla paprastai turėtų būti nagrinėjama valstybėje narėje, kurioje yra atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta. Šios taisyklės išimtys turi būti taikomos griežtai. Europos teisėje galioja principas, kad tais atvejais, kai teismas nustato turįs jurisdikciją, ji išlieka net ir tuo atveju, jei aplinkybės, kuriomis teismui buvo suteikta ši jurisdikcija, bylos metu pasikeičia. Ieškovas privalo turėti galimybę nustatyti jurisdikciją turintį teismą tuo metu, kai pareiškia ieškinį. Atsakovas neturėtų turėti galimybės panaikinti teismo jurisdikciją tuo atveju, kai tokia jurisdikcija egzistavo bylos iškėlimo metu. Reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalis taikoma tik ginčams, susijusiems su patentų registracija arba galiojimu. Pagal reglamento „Briuselis I“ 27 straipsnį teismas privalo paskelbti, kad jis neturi jurisdikcijos tuo atveju, kai pareiškiamas reikalavimas, kuris iš esmės yra susijęs su klausimu, dėl kurio kitos valstybės narės teismai turi išimtinę jurisdikciją pagal 24 straipsnį. Reikalavimas šioje byloje iš esmės yra susijęs ne su patento galiojimu, bet veikiau su pažeidimu. Jeigu ieškinyje dėl pažeidimo atsakovas tvirtina, kad atitinkamas patentas negalioja, pagal *Patentlagen* 61 straipsnio antroje pastraipoje nustatytą nacionalinę taisyklę, teismas privalo įpareigoti atsakovą šiuo tikslu pareikšti ieškinį. Jeigu *Electrolux* būtų pareiškęs ieškinį dėl pripažinimo negaliojančiu atitinkamoje valstybėje, kurioje patentas buvo patvirtintas, Patentų ir rinkų teismas pagal šią nuostatą pažeidimo klausimą gali išspręsti atskiru sprendimu ir paskui sustabdyti bylos nagrinėjimą iki to laiko, kai bus priimtas galutinis sprendimas pripažinimo negaliojančiu byloje. Reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalis netaikoma trečiosioms šalims.
- 9 BSH taip pat pateikė savo argumentus Patentų ir rinkos apeliaciniam teismui, be kita ko, nurodydamas tai, kas išdėstyta toliau. Teisingumo Teismas aiškiai nusprendė, kad tik dėl pažeidimo nagrinėjama byla nepatenka į reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalies taikymo sritį (žr., pvz., 2017 m. spalio 5 d. Sprendimo *Hanssen*, C-341/16, EU:C:2017:738, 34 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Taigi pasidalijamoji jurisdikcija tampa įmanoma tuo atveju, kai teismas gali nagrinėti ieškinį dėl pažeidimo remdamasis užsienio patentu, o kitas teismas nagrinėja ieškinį dėl to paties patento negaliojimo. Patentų ir rinkos teismas turi jurisdikciją nagrinėti ieškinį dėl pažeidimo ir tuo atveju, kai jis grindžiamas patento galiojimu Turkijoje, atsižvelgiant į tarptautinę jurisdikciją, kuri kyla iš reglamento „Briuselis I“ 4 straipsnio 1 dalies, ir bendrąjį nuolatinės gyvenamosios vietos principą, pagal kurį nustatoma tarptautinė teisė ir tarptautinė jurisdikcija.
- 10 *Electrolux* pateikė toliau išvardytus argumentus ir juos apibendrino taip. Iš reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalies formuluotės aiškiai matyti, kad jis taikomas ieškiniams dėl pažeidimo pripažinimo, kuriuose atsakovas pareiškė prieštaravimą dėl negaliojimo. Švedijos teisėje, t. y. *Patentlagen* 61 straipsnyje, byloje dėl pažeidimo nedraudžiama ginčyti galiojimo klausimo. Remdamasis sprendimu *GAT*, Teisingumo Teismas nusprendė, kad patento galiojimas yra absoliutus reikalavimas visose bylose dėl pažeidimo (žr. 2011 m. gegužės 12 d. Sprendimo *BVG*, C-144/10, EU:C:2011:300, 45–46 punktus). Taigi dėl

jurisdikcijos pažymėtina, kad patento pažeidimo klausimo negalima atskirti nuo patento galiojimo klausimo, kai pastarasis nagrinėjamas byloje dėl pažeidimo.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

- 11 Patentų ir rinkos apeliaciniame teisme nagrinėjamas klausimas yra susijęs su jurisdikcija nagrinėti ieškinį, kuriuo prašoma pripažinti, kad buvo pažeistas Austrijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Jungtinėje Karalystėje, Graikijoje, Italijoje, Nyderlanduose ir Turkijoje patvirtintas Europos patentas. Atsakovas tvirtino, kad patentas negalioja visose valstybėse, su kuriomis yra susijusi byla dėl negaliojimo, todėl žemesnės instancijos teismas atmetė ieškinį dėl pažeidimo tiek, kiek jis susijęs su užsienio patentais. Ginčas, kuriame kilo klausimas dėl jurisdikcijos, priklauso civilinių ir komercinių bylų kategorijai, todėl jam taikomas reglamentas „Briuselis I“ (žr. 1 straipsnį).
- 12 Remdamasis reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalimi ir 27 straipsniu, Patentų ir rinkos teismas pareiškė, kad jis neturėjo jurisdikcijos nagrinėti ieškinio dėl pažeidimo dėl patentų, kurie buvo patvirtinti Austrijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Jungtinėje Karalystėje, Graikijoje, Italijoje ir Nyderlanduose, taip pat nustatė, kad jis neturėjo jurisdikcijos nagrinėti ieškinio dėl pažeidimo tiek, kiek tai susiję su Turkijos patentu.
- 13 Remiantis reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalies formuluote, jis taikomas „ieškin[i]ams], susijusi[ems] su patentų <...> registravimu arba galiojimu, neatsižvelgiant į tai, ar šis klausimas iškeltas pareiškiant ieškinį ar prieštaravimą“. Vis dėlto byla dėl pažeidimo nėra konkrečiai paminėta, nepaisant to, kad įprasta byla, kurioje atsakovas kelia klausimą dėl negaliojimo, yra būtent byla, kurioje nagrinėjamas ieškinys dėl pažeidimo.
- 14 Įvairiuose sprendimuose Teisingumo Teismas išsamiai išdėstė 24 straipsnio 4 dalies aiškinimo gaires. Teisingumo Teismas, be kita ko, pažymėjo, kad frazė „ieškin[i]ai], susij[ę] su patentų <...> registravimu arba galiojimu“, yra autonomiška frazė ir turi būti vienodai aiškinama visose valstybėse narėse (žr. 1983 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Duijnste*, C-288/82, EU:C:1983:326, 19 punktą ir Sprendimo *GAT* 14 punktą; dėl bylos, susijusios su prekių ženklu, taip pat žr. 2017 m. spalio 5 d. Sprendimo *Hanssen Beleggingen*, C-341/16, EU:C:2017:738, 31 punktą).
- 15 24 straipsnio 4 dalyje nustatyta taisykle siekiama užtikrinti, kad jurisdikciją turėtų teismai, glaudžiai susiję su byloje nagrinėjamais fakto ir teisės klausimais. Išimtinė teismų jurisdikcija registracijos šalyje taip pat yra pateisinama atsižvelgiant į tai, kad šie teismai geriausiai gali nagrinėti bylas, kuriose ginčas yra susijęs su patento galiojimu arba deponavimo ar registracijos egzistavimu. Registracijos valstybės teismai taikydami savo nacionalinę teisę gali priimti sprendimą dėl šioje valstybėje išduotų patentų galiojimo ir veikimo. Šis patikimo teisingumo vykdymo siekis tampa dar svarbesnis patentų srityje, nes, atsižvelgiant į specifinį šios srities pobūdį, dauguma susitariančiųjų šalių sukūrė konkrečią

teisminės apsaugos sistemą, siekdamas užtikrinti, kad šios rūšies bylas nagrinėtų specialiosios kompetencijos teismai (visų pirma žr. Sprendimo *GAT 21* ir *22* punktus, taip pat Sprendimo *Duijnste* 22 punktą ir Sprendimo *Hanssen Beleggingen* 33 punktą).

- 16 Šią išimtinę jurisdikciją taip pat yra pateisinama tuo, kad išduodant patentus būtinas nacionalinių administracinių institucijų dalyvavimas. Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas rėmėsi Jenard ataskaita dėl Briuselio konvencijos, kurioje pažymima, kad patentų išdavimas yra nacionalinio suvereniteto įgyvendinimas (žr. Sprendimo *GAT 23* punktą).
- 17 Byla, susijusi su patento galiojimu, buvimu ar galiojimo pabaiga, arba tariama pirmumo teise dėl ankstesnio deponavimo, turi būti laikoma byla „susijusia su patentų registracija ar galiojimu“. Jeigu ginčas nesusijęs su patento galiojimu arba deponavimo ar registracijos buvimu, ginčui nebus taikoma išimtinės jurisdikcijos taisyklė. Taigi nuostata netaikoma ieškiniui dėl pažeidimo, kuriame tariamai pažeisto patento galiojimo klausimas nekliamas. Nuostata turi būti taikoma siaurai (žr., pvz., Sprendimo *Duijnste* 23–25 punktus ir Sprendimo *GAT 15* ir *16* punktus).
- 18 Teisingumo Teismas taip pat pareiškė, kad, siekiant išvengti prieštaringų sprendimų pavojaus, nepakanka, kad išimtinės jurisdikcijos neturintis teismas bylos šalių atžvilgiu priimtų sprendimą tik dėl patento galiojimo. Taigi išimtinės jurisdikcijos taisyklė taikoma visose bylose, susijusiose su patento registracija ar galiojimu, nepaisant to, ar klausimas keliamas pareiškiant ieškinį ar prieštaravimą (žr. Sprendimo *GAT 30* ir *31* punktus). Dabar tai aiškiai nurodyta reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalyje.
- 19 Be to, reikėtų pažymėti, kad Teisingumo Teismas nusprendė, jog 27 straipsniu (buvęs 19 straipsnis) jurisdikcija nesuteikiama, bet veikia reikalaujama, kad teismas, į kurį kreipiamasi, išnagrinėtų, ar jis turi jurisdikciją ir tam tikrose bylose savo iniciatyva paskelbtų, kad jis neturi jurisdikcijos (žr. Sprendimo *GAT 19* punktą).
- 20 Patentų ir rinkos apeliaciniame teisme nagrinėjamoje byloje keliamas klausimas, ar reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama kaip reiškianti, kad frazė „[nagrinėjant] ieškinius, susijusius su patentų <...> registravimu arba galiojimu, neatsižvelgiant į tai, ar šis klausimas iškeltas pareiškiant ieškinį ar prieštaravimą“, taip pat apima klausimą dėl pažeidimo, kai ieškinio dėl pažeidimo atsakovas tvirtina, kad patentas negalioja. Patentų ir rinkos apeliacinio teismo manymu, tai nėra akivaizdu iš reglamento formuluotės ir į šį klausimą neatsakyta Sprendime *GAT* ar paskesnėje jurisprudencijoje. Taigi reikia atsakyti į klausimą, ar, kaip nustatė žemesnės instancijos teismas, nacionalinis teismas neturi jurisdikcijos nagrinėti pažeidimo bylos dėl visų patentų, patvirtintų valstybėse, išskyrus paties teismo valstybę, kurioje atsakovas nagrinėjamoje pažeidimo byloje pareiškdamas prieštaravimą iškėlė patento galiojimo klausimą. Kita vertus, 24 straipsnio 4 dalis galėtų būti aiškinama kaip reiškianti, kad nacionaliniam

teismui trūksta tik jurisdikcijos pažeidimo byloje nagrinėti prieštaravimus dėl negaliojimo. Taip pat kyla klausimas, ar svarbu, kad nacionalinis teismas iš pradžių nustatė, jog jis turi jurisdikciją nagrinėti ieškinį dėl pažeidimo pagal reglamento „Briuselis I“ 4 straipsnio 1 dalį.

- 21 Šią nuostatą reikėtų aiškinti taip, kaip tai padarė žemesnės instancijos teismas nacionalinėje byloje, nes tuo atveju, kai atsakovas kelia klausimą dėl patento negaliojimo, atsakymas į klausimą dėl pažeidimo paprastai visiškai priklauso nuo galiojimo klausimo nagrinėjimo rezultato. Tai reiškia, kad dažniausiai tinkamiausia ir veiksmingiausia šiuos klausimus nagrinėti kartu, t. y. toje pačioje byloje. Tokia tvarka veiksmingumo požiūriu dažnai yra geriausia. Byloje dėl negaliojimo ir byloje dėl pažeidimo paprastai taip pat reikia aiškinti su patentu susijusius reikalavimus. Taigi nuoseklus procesas sumažina prieštarų sprendimų priėmimo riziką.
- 22 Kita vertus, argumentas, kuriuo remiantis reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalis neturėtų būti aiškinama kaip apimanti ieškinius dėl pažeidimo yra susijęs su tuo, kad ši nuostata, kaip 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos bendrosios taisyklės išimtis, turi būti aiškinama siaurai ir kad dėl šios priežasties ji neturėtų būti aiškinama plačiau nei tai yra būtina atsižvelgiant į jos tikslą. Kaip paašškinta pirmiau, atsižvelgiant į siekiamą tikslą, pažymėtina, kad išimtinės jurisdikcijos taisykle siekiama užtikrinti, kad jurisdikcija priklausytų teismams, glaudžiai susijusiems su fakto ir teisės klausimais dėl patento galiojimo ir registracijos (žr. Sprendimo *GAT* 21 punktą). Patentų ir rinkos apeliacinio teismo manymu, neatrodo aišku, kad, atsižvelgiant į tikslą, kurio siekiama nuostata, būtina, kad ji būtų taikoma bylai dėl pažeidimo.
- 23 Ieškovas, kuris pagal reglamento „Briuselis I“ 4 straipsnyje nustatytą bendrąją taisyklę iškėlė bylą atsakovo nuolatinėje gyvenamojoje vietoje, taip pat gali atsidurti nepalankioje teisinėje padėtyje, jeigu ieškovui prireiktų iškelti bylą kitoje valstybėje narėje tuo atveju, jei atsakovas pareikštų prieštaravimą dėl galiojimo. Pavyzdžiui, ieškovui gali kilti rizika praleisti taikomus senaties terminus arba kitus terminus ieškiniui pareikšti.
- 24 Kaip jau buvo nurodyta, ieškinys dėl pažeidimo, kuriame patentas neginčijamas, nepatenka į reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalies taikymo sritį (žr., pvz., Sprendimo *GAT* 16 punktą, kuriame pateikiamos nuorodos į Sprendimo *Duijnste* 25 ir 26 dalis). Taigi ieškovas, kuris nori pareikšti ieškinį dėl pažeidimo, visada tai gali padaryti atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos šalyje pagal reglamento „Briuselis I“ 4 straipsnyje nustatytą bendrąją taisyklę. Iš tiesų, ieškovas dažnai taip pat turi galimybę pagal reglamento „Briuselis I“ 7 straipsnio 2 dalį iškelti bylą valstybėje narėje, kurioje įvyko arba gali įvykti žala sukėlęs įvykis, ir tai dažnai sutampa su registracijos šalimi. Vis dėlto jeigu reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama kaip reiškianti, kad ieškiniui dėl pažeidimo taikoma išimtinė jurisdikcija tuo atveju, kai pareiškiamas prieštaravimas dėl negaliojimo, ieškovas visada privalo pareikšti ieškinį registracijos šalyje, siekdamas užtikrinti, kad jo nebūtų galima atmesti.

- 25 Klausimas, ar reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalis turėtų būti aiškinama kaip apimanti ir ieškinius dėl pažeidimo tuo atveju, kai buvo pareikštas prieštaravimas dėl negaliojimo, taip pat aptartas teisinėje literatūroje. Kai kurie autoriai teigia, kad Teisingumo Teismo sprendimas *GAT*, kuris paskui buvo kodifikuotas reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalyje, reiškia, kad teismas praranda jurisdikciją nagrinėti ieškinį dėl pažeidimo iš karto, kai pareiškiamas prieštaravimas dėl negaliojimo (žr., pvz., Hess, Pfeiffer, Schlosser, *The Brussels I Regulation 44/2001, Application and Enforcement in the EU*, 2008, p. 193, 668 punktą, ir Dicey, Morris ir Collins, *The Conflict of Laws*, 15-as leid., *Sweet & Maxwell*, Londonas, 2012, p. 525, 11–392 punktus). Kiti laikosi priešingos nuomonės ir mano, kad teismas negali prarasti savo jurisdikcijos nagrinėti bylą dėl pažeidimo (žr., pvz., Lehmann, *The Brussels I Regulation Recast*, 2015, p. 272, 8.42 punktą). Galiausiai keletas kitų autorių mano, kad esama tam tikro neužtikrintumo ir kad Teisingumo Teismas turi priimti prejudicinį sprendimą (žr., pvz., Heinze, Roffael „International jurisdiction for decisions on the validity of foreign intellectual property rights“, *GRUR Int* 2006, p. 797 ir paskesni, ir Fawcett ir Torremans, 2011, p. 368, 7.109–110 punktus).
- 26 Jei reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama kaip reiškianti, kad frazė „[nagrinėjant] ieškinius, susijusius su patentų <...> registravimu arba galiojimu, neatsizvelgiant į tai, ar šis klausimas iškeltas pareiškiant ieškinį ar prieštaravimą“, apima ieškinį dėl pažeidimo tuo atveju, kai buvo pareikštas prieštaravimas dėl negaliojimo, kyla klausimas, ar aiškinimui įtakos turi tai, kad nacionalinėje teisėje esama nuostatų, pagal kurias negaliojimo klausimas gali būti narinėjamas tik šiuo klausimu pareiškus atskirą ieškinį (žr. *Patentlagen* 61 straipsnio antrą pastraipą).
- 27 Galiausiai taip pat kyla klausimas, ar turi reikšmės tai, kad atitinkamas Europos patentas buvo patvirtintas ES nepriklausančioje valstybėje narėje. Susijęs, bet ne identiškas klausimas kilo Patentų ir rinkos apeliaciniam teismui prašyme priimti prejudicinį sprendimą (žr. bylą C-399/21). Toje byloje kilo klausimas, ar reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalis apima ieškinį, pareikštą valstybėje narėje, kuriuo siekiama paskelbti apie tvirtesnę teisę į išradimą ar patentą, įregistruotą ES nepriklausančioje valstybėje narėje, remiantis reikalavimu į išradimą arba išradimo bendraautorystę. Atsakymas į šį klausimą gali būti svarbus ir panaudotas kaip orientyras ir šioje byloje.
- 28 Reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalyje aiškiai neatsispindi tai, kad jis taikomas trečiųjų šalių teismams. Kita vertus, tam tikruose kituose reglamento „Briuselis I“ straipsniuose aiškiai nurodyta, kad jie taip pat taikomi trečiosioms šalims (žr. reglamento „Briuselis I“ 33 ir 34 straipsnius dėl *lis pendens*). Tiek, kiek tai žinoma Patentų ir rinkų apeliaciniam teismui, Teisingumo Teismas taip pat nėra priėmęs jokių sprendimų, kuriuose būtų nagrinėjamas klausimas, ar 24 straipsnio 4 dalis taip pat taikoma trečiosios valstybės teismui. Kita vertus, iš Teisingumo Teismo sprendimo dėl 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (Briuselio konvencija) matyti, kad Briuselio konvencijos 2 straipsnis dėl teismo

jurisdikcijos atsižvelgiant į nuolatinę gyvenamąją vietą, taikomas ir bylose, susijusiose su susitariančiosios valstybės ir nesusitariančiosios valstybės santykiais, t. y. trečiojoje šalyje (žr. 2005 m. kovo 1 d. Sprendimo *Owusu*, C-281/02, EU:C:2005:120, 26 ir 35 punktus). Reglamento „Briuselis I“ 4 straipsnio formuluotė yra panaši į Briuselio konvencijos 2 straipsnio formuluotę, iš kurios matyti, kad 4 straipsnis turėtų būti taikomas taip pat kaip ir Briuselio konvencijos 2 straipsnis, t. y. trečiųjų šalių teismams. Todėl toje byloje Teisingumo Teismas nusprendė, kad straipsnis taikomas trečiosioms šalims, net jeigu tai nėra aiškiai matyti iš jo formuluotės. Apibendrinant pažymėtina, jog neaišku, ar reglamento „Briuselis I“ 24 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji taikoma trečiosios valstybės teismui, t. y. nagrinėjamu atveju Turkijoje.

- 29 Patentų ir rinkų apeliacinis teismas, remdamasis bendru susijusios Sąjungos teisės nuostatų vertinimu, daro išvadą, kad neaišku ir nėra suformuotos jurisprudencijos, kaip Sąjungos teisė turi būti aiškinama atsižvelgiant į pirmiau išdėstytus klausimus. Taigi tam, kad Patentų ir rinkos apeliacinis teismas galėtų priimti sprendimą byloje, reikia atsakyti į pateiktus prejudicinius klausimus.